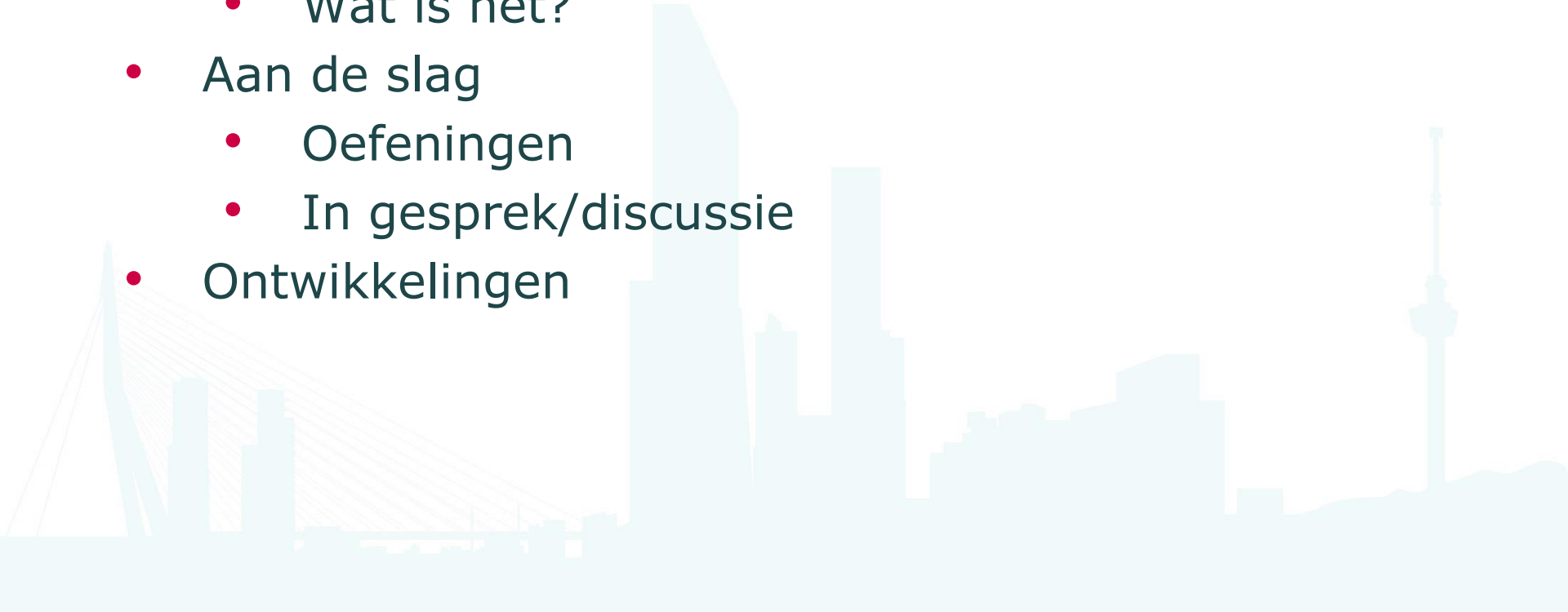

Taalontwikkelen Lesgeven

Een didactische methode voor álle docenten

Conferentie
Thema 'Leren van elkaar'
15 maart 2018

Ria Chin-Kon-Sung
Matti Gortemaker
(Hogeschool Rotterdam)

- Kennismaken
 - Inclusief onderwijs
 - Taalontwikkellend lesgeven
 - Waarom?
 - Wat is het?
 - Aan de slag
 - Oefeningen
 - In gesprek/discussie
 - Ontwikkelingen
-

- Project 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-hbo in de Rotterdamse regio'
- Werkgroep Aansluiting vo-hbo
- Subwerkgroep Inclusief en Taalontwikkeland Lesgeven
 - Ria Chin-Kon-Sung (r.i.chin-kon-sung@hr.nl)
 - Matti Gortemaker (m.w.gortemaker@hr.nl)
 - En 4 andere leden van Hogeschool Rotterdam en Hogeschool Inholland

Kennismaken

- Wie ben je?
- Kom je uit het vo of hbo?
- Welke functie heb je?
- Wat zijn je verwachtingen?

Inclusief onderwijs

Inclusief onderwijs is onderwijs dat zo is georganiseerd, ontwikkeld en uitgevoerd, dat álle studenten zich thuis kunnen voelen en succesvol kunnen zijn.

Waarom TOL?

- Ontwikkelingen in de samenleving
- Knelpunten taalvaardigheid vo-hbo

Waarom TOL: ontwikkelingen in de samenleving

Maatschappelijke ontwikkelingen:

Globalisering
Migratie
Digitalisering
Lerende economie

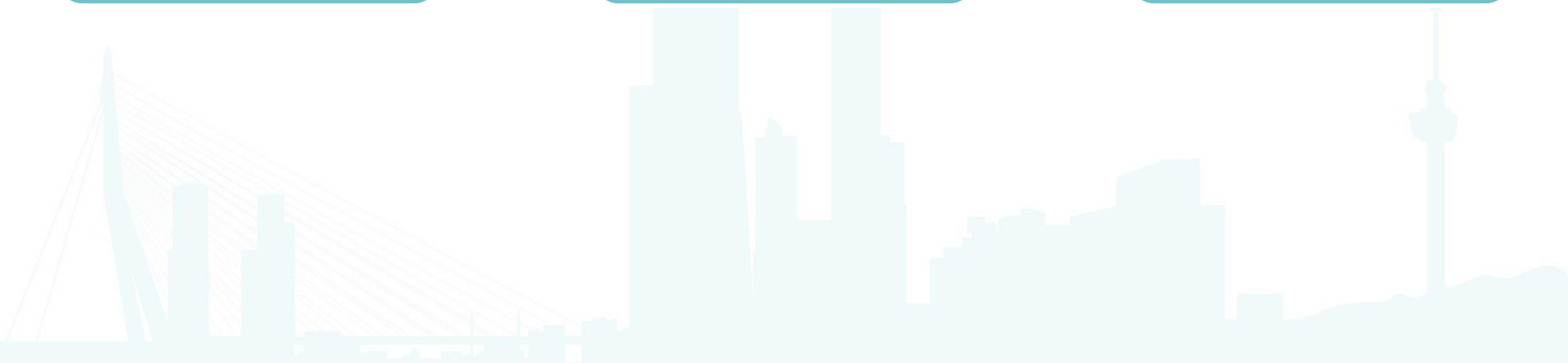

Samenleving:

Wordt complexer,
diverser, meertaliger.

Belang talige
competentie om
volwaardig/succesvol
te functioneren neemt
steeds meer toe.

Waarom TOL: ontwikkelingen in de samenleving

- Nederlands is de basis om:
 - complexe informatie te verwerken;
 - te kunnen communiceren in verschillende contexten;
 - om te gaan met nieuwe media-technologie.
- Dus belangrijk om:
 - Taalcompetentie Nederlands (kennis, vaardigheden, attitudes) te ontwikkelen.
- Daarom:
 - Elke docent een taalbewuste docent

Iedereen
taalcompetent!

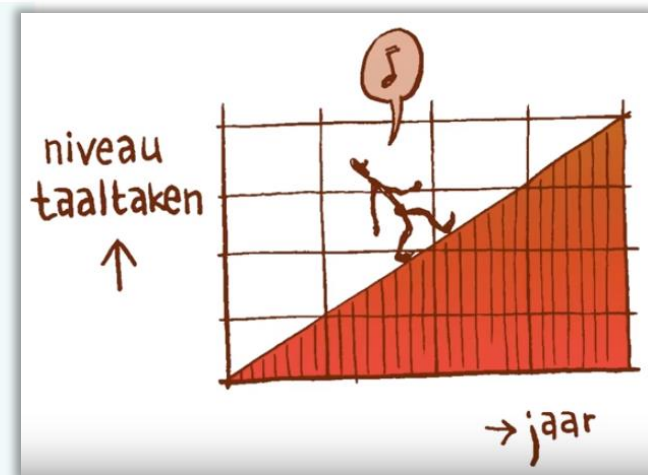
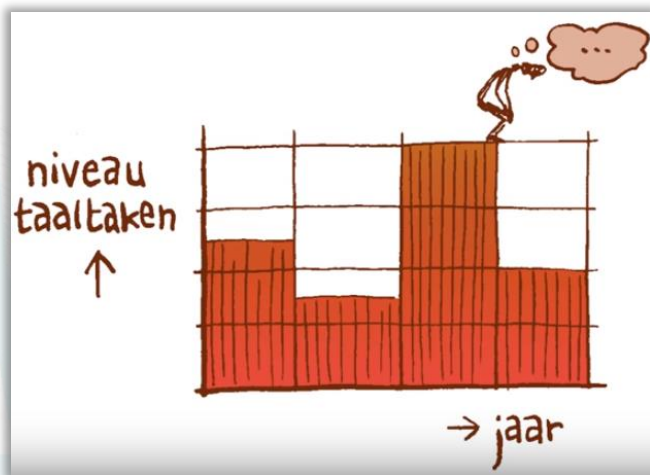
Visie op de rol, de positie en de
inhoud van het onderwijs Nederlands
in de 21ste eeuw

Oefening

Maak een samenvatting van het filmpje.

Filmpje: [introdunctie in taalbeleid](#) (02:19 min.)

Onderzoek

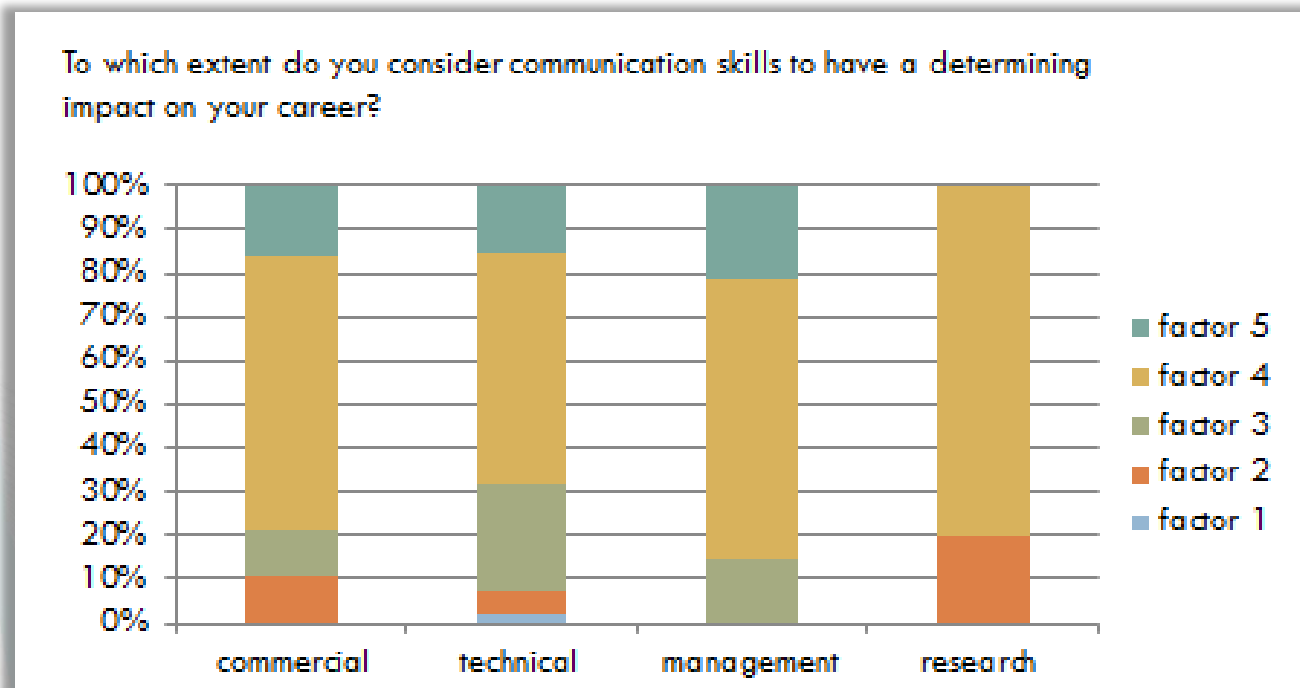
Hoeveel tijd besteden ingenieurs aan communicatie?

Bron: Onderzoek Jeroen Lievens (KHLIM)

Onderzoek

In hoeverre waren communicatievaardigheden bepalend voor je carrière?

Bron: Onderzoek Jeroen Lievens (KHLIM); 1 = irrelevant, 5 = van doorslaggevend belang

Waarom TOL: knelpunten taalvaardigheid vo-hbo

Overgang van vo naar hbo

“Als je naar het hoger onderwijs gaat, word je geconfronteerd met een heel andere manier van spreken en schrijven.”

An de Moor tijdens de Focusdag (Hogeschool Rotterdam) op 12 januari 2017

Thuis taal in vergelijking met schooltaal

Dagelijks Algemeen Taagebruik (DAT)

- Lage mate van abstract taagebruik
- Minder contextuele steun (context is bekend)
- Lage cognitieve complexiteit (minder verbanden en redeneringen)
- Informeel en mondeling

Cognitief Academisch Taagebruik (CAT)

- Hoge mate van abstract taagebruik
- Meer contextuele steun (context is vaak onbekend en meer talig)
- Hoge cognitieve complexiteit (meer verbanden en redeneringen)
- Formeel en schriftelijk

Waarom TOL: knelpunten taalvaardigheid vo-hbo

Scripties en tentamens vol taalfouten

Hoger onderwijs

Studenten beheersen het Nederlands onvoldoende. Hun docenten nemen de taak van de middelbare school over.

Waarom TOL: knelpunten taalvaardigheid vo-hbo

Taalvaardigheid eerstejaars studenten van belabberd niveau

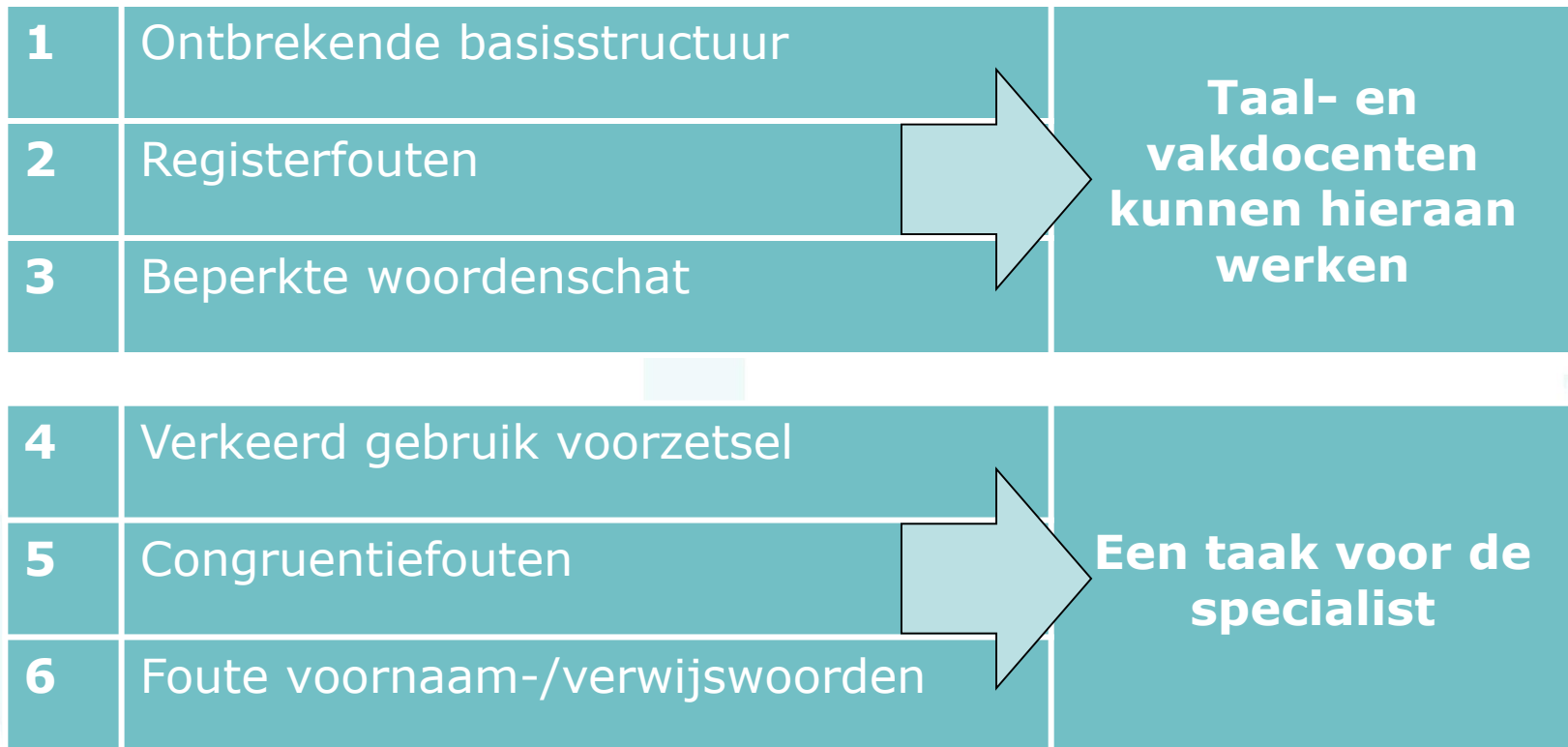
Duizenden eerstejaars studenten moeten taaltoetsen Nederlands maken. Hogescholen en universiteiten zijn ontevreden over hun taalniveau.

Universiteit de taaltoets. De studenten moeten slagen. „We willen ze met de neus op de feiten drukken: we hebben bepaalde verwachtingen van ze”, verklaart Odin Dekkers, onderwijsdirecteur van de faculteit.

Op andere opleidingen is de toets vooral een graadmeter om te bepalen hoe goed de studenten zijn. Waar nodig moeten ze zich laten bijspijkeren. Docenten aan de

Het merendeel van de studenten van de Nederlandstalige bacheloropleidingen beschikt niet over het startniveau

Waarom TOL: grootste knelpunten

Wat is TOL **niet**?

- Aandacht voor spelling en grammatica
- Taal(fouten) corrigeren
- Les Nederlands in een college Voedingsleer
- Alleen belangrijk voor taaldocenten
- Iets anders

Wat is TOL **wel**?

Didactiek, manier van lesgeven

- Aandacht voor onderwijstaal
- Diversiteit als norm (zwak en **sterk**)
- Betere overdracht van de **v**akinhoud (integratie)
- Belangrijk voor niet-taaldocenten
- Iets anders

Iedere docent een taalbewuste docent

TOL: hoe doe je dat?

Docent

- Input: rijk en veelzijdig taalaanbod
- Stimuleren en begeleiden proces taalontwikkeling

Student

- Actieve studiehouding ontwikkelen: taalleerstrategieën en taalattitudes

Resultaat

- Taal van student op een hoger niveau brengen

Taalontwikkellend lesgeven: drie pijlers

Context

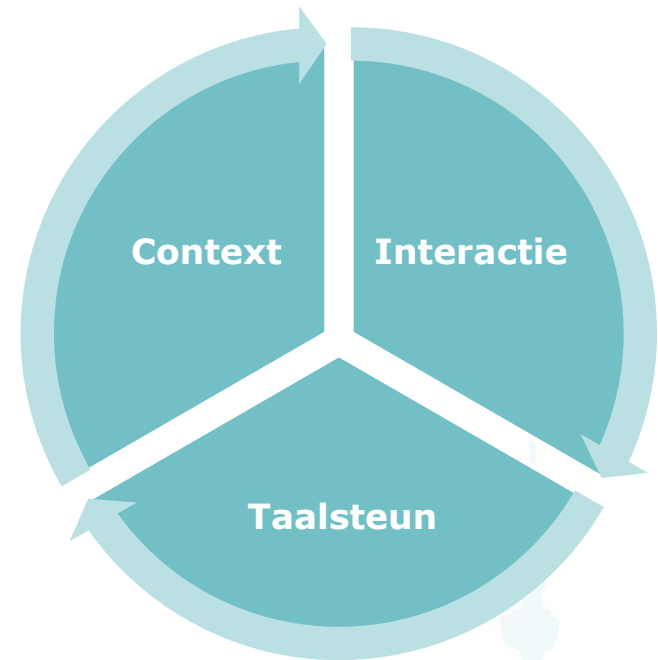
Creëer een context en vraag voorbeelden. Werk met kernbegrippen en formuleer denkprocessen. Expliciteer jouw lesdoelen en zorg voor een heldere lesopbouw.

Interactie

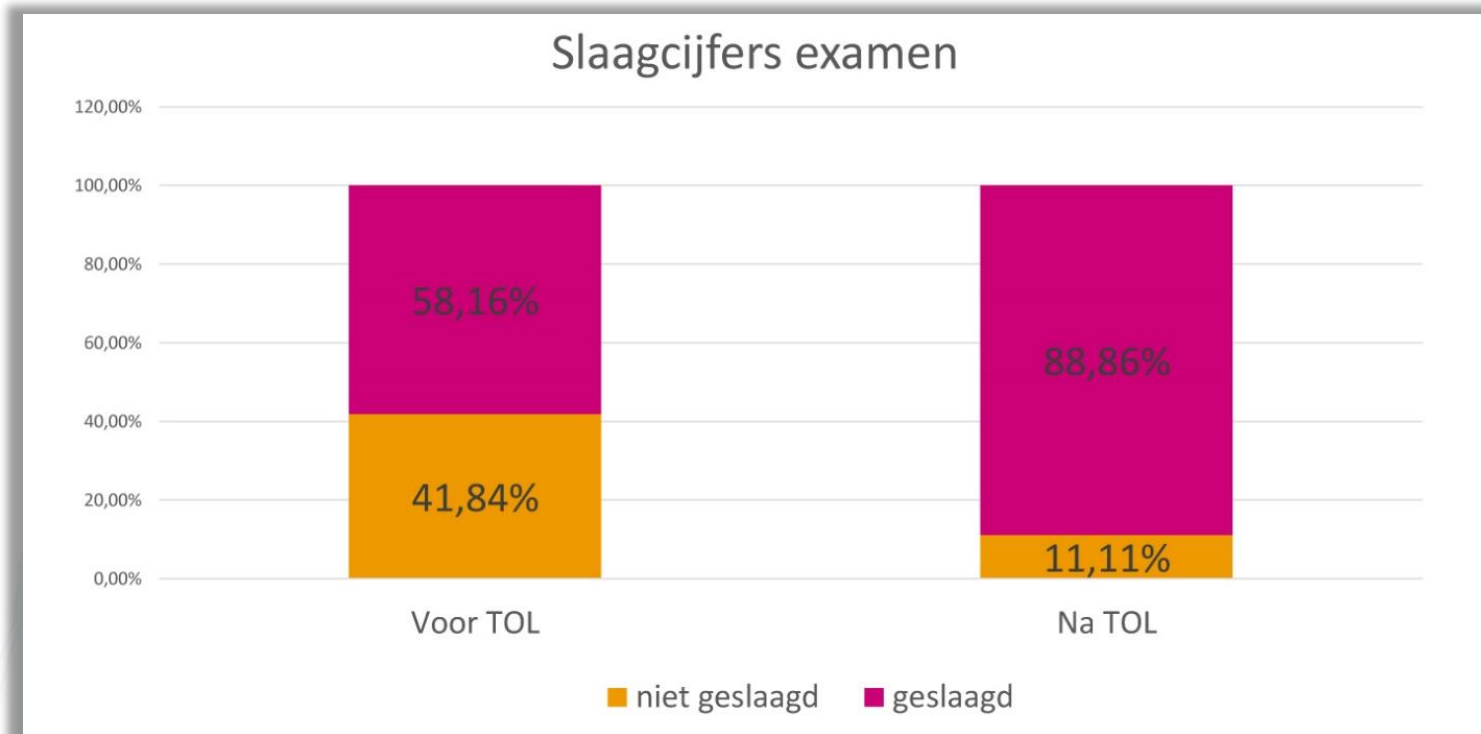
Stel open denkvragen. Geef leerlingen de kans de betekenis van vaktaal zelf te ontdekken (betekenisonderhandeling).

Taalsteun

Geef constructieve en verhelderende feedback bij foute of onvolledige vaktaaluitingen.

Wat is het effect?

In hoeverre geef je al taalontwikkeland les?

- Vul de sneltest in.

Opdracht in groepen van 3 personen

- Bekijk de film van de les over Voedingsleer.
- Maak de opdrachten:
 - Opdracht 1: hoe brengt de docent **context** aan?
 - Opdracht 2: Welke **interactieve** werkvormen hanteert de docent?
 - Opdracht 3: Welke vormen van **taalsteun** geeft de docent?

[Les Voedingsleer](#) (23:17 min.)

A wide-angle photograph of a large lecture hall filled with students. The students are seated in rows of blue and yellow chairs, facing towards the front of the room. The room has a curved ceiling with recessed lighting. The text is overlaid on the center of the image.

Eerste jaar
Bachelor Verpleegkunde
Les Voedingsleer

Verwerking en discussie: TOL en professionalisering

- Bespreek in je groepje hoe aan de drie pijlers van TOL is gewerkt.
- Wat kun je ermee in je eigen lessen? (Vul het formulier in.)

In gesprek met elkaar

- Wat doet jouw school of opleiding al aan taalontwikkelen lesgeven?
- Wat zou je willen bereiken binnen jouw school of opleiding op het gebied van taalontwikkelen lesgeven?
- Wat is er allemaal nodig om dit mogelijk te maken?
- Wat moet er concreet gebeuren om de hierboven genoteerde punten te bereiken?
- Wat zijn de eerste stappen die jij (of iemand anders) hierin kan/moet zetten om dit te bewerkstelligen?
- Wat kan het samenwerkingsverband 'Samen werken aan een betere aansluiting vo-hbo' bijdragen aan de ontwikkeling van taalontwikkelen lesgeven binnen jouw school of opleiding?

Ontwikkelingen binnen de subwerkgroep TOL

- Promofilm
 - TOL: introductie (01:59 min.)
 - TOL pijler 1: context (01:53 min.)
 - TOL pijler 2: interactie (02:30 min.)
 - TOL pijler 3: taalsteun (03:02 min.)
- Eigen film
- Handreiking
- Workshops en gesprekken bij instituten
- Meer informatie op <https://aansluiting-voho010.nl/>

Evaluatie

Bronnen en materiaal

- Films: <https://www.arteveldehogeschool.be/taalontwikkelen-lesgeven/taalontwikkelen-lesgeven-in-het-hoger-onderwijs>
- Handleiding Kijkwijzers, feedback op schrijftaken, ear openers, schrijfkaders:
http://www.leoned.nl/meer_weten/inleidende_colleges/index.htm
- Bolle, T. en Meelis, I. Taalbewust onderwijs, vijf vuistregels voor effectieve didactiek, tweede herziene druk, Coutinho, Bussum, 2017
- Leeuwen, B. van der, en T. Genres in schoolvakken, taalgerichte didactiek in het voortgezet onderwijs, Coutinho, Bussum, 2014

Met dank aan: Ria Chin-Kon-Sung, Marieke Cornelisse, Chantal van der Putten

Origineel materiaal: An de Moor (14 april 2016), Odisee

Bedankt voor jullie bijdrage!

